

Михайлюк М.С.,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Кіяниця В.М.,
старший викладач кафедри
кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Під час реформування правоохоронних органів та кримінально-процесуального законодавства України, з моменту прийняття Кримінально-процесуального кодексу України у 2012 році, необхідний науковий аналіз та дослідження більшості інституцій для нормалізації заявницького процесу, вдосконалення процесуальної діяльності та її врахування в законодавстві.

Проблема кримінально-процесуального регулювання інституту апеляційного повідомлення є особливо актуальною, адже тут точаться тривалі дискусії між науковцями, криміналістиками та практиками. Адже повідомлення про підозру є одним із найважливіших і важливих процесів на етапі досудового розслідування [1;2]. Процес доказування у кримінальному провадженні здійснюється належним чином для підтвердження або спростування винуватості особи за допомогою процедури та для забезпечення її кримінальної відповідальності, яка належним чином починається з моменту повідомлення особи про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Відповідно до ст. 278 Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК України) письмове повідомлення про підозру вручається прокурором або слідчим у день його складання, а в разі неможливості такого вручення – у порядку, передбаченому КПК України. Вручення повідомлень, тобто за викликом або приводом. Письмове повідомлення про підозру вручається затриманій особі не пізніше 24 годин з моменту її затримання. Якщо протягом 24 годин з моменту затримання особі не буде повідомлено про підозру, така особа підлягає негайному звільненню з затримання. Невідкладно вносяться дата та час повідомлення про підозру, класифікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) Закону України про кримінальну відповідальність. Слідчі, прокурори, вносять одразу відомості до Єдиному реєстрі досудових розслідувань[3]

У ч. 3 ст. 111 гл. 6 КПК України зазначено, що повідомлення здається відповідно до гл. 11 Кримінального процесуального кодексу України, за винятком положень щодо змісту повідомлення та результату неприбуття особи. Відповідно до частин 1 та 2 ст. 135 гл. 11 КПК України особа викликається слідчим, прокурором, слідчим суддею, або воно надсилається поштою, електронною поштою чи факсом, телефоном чи телеграмою, особа викликається. У разі тимчасової відсутності особи за місцем проживання повістка про її переведення до житлово-експлуатаційної організації вручається під розписку повнолітньому члену сім'ї особи або іншій особі, яка проживає разом з нею. Адміністрації за місцем проживання особи або за місцем її роботи.

Отже, аналіз частини 2 вищезазначеної статті дає надію, що саме повідомлення може бути видане будь-якою особою, не вчиняючи всіх дій, передбачених статтею, а самим КПК України відкидає таку думку, вказуючи, що належним підтвердженням отримання особою повістки або ознайомлення з її змістом в інший спосіб є її підпис під час отримання повістки, у тому числі поштового повідомлення, на відеозаписі.

Вручення особі повістки про виклик до суду, будь-які інші відомості, що підтверджують факт вручення особі повістки про виклик до суду або знання її змісту. Якщо особа вже повідомила слідчому, прокурору, слідчому судді, суду свою електронну адресу, повістка, надіслана на таку адресу, буде отримана, якщо особа підтвердить її отримання відповідною електронною поштою. Це ще раз наголошує на необхідності викликати особу, яку слідчий підозрює у вчиненні злочину

Тобто, на мій погляд, слідчий перебуває у неприпустимій ситуації, коли він не може повідомити особі про підозру, а тому, відповідно до чинного КПК України, він не має законної можливості припинити досудове розслідування, особа, якій не було повідомлено про підозру та яка переховується від органів слідства або місцезнаходження якої невідоме та не оголосити її в розшук. Намагаючись вирішити конкретну колізію, можна послатися на ст.3.110 КПК України, згідно з якою постановою слідчого, прокурора ухвалюється у формі ухвали. Постанова виносить у випадках, передбачених КПК України, а також у випадках, коли слідчий, прокурор визнає це за необхідне. Виходячи з цієї статті, теоретично, слідчий може визнати за необхідне винести постанову про оголошення в розшук підозрюваного та вжити всіх можливих дій, спрямованих на його розшук.

Враховуючи викладене, вважаю, що письмове повідомлення про підозру вручається слідчим або прокурором у день його складення, а в разі неможливості такого вручення, вживши всіх можливих заходів для виклику особи, після чого вважається, що особу викликано. Письмове повідомлення вручається належним чином і вона має статус підозрюваного, за згодою прокурора, слідчий має право зупинити досудове розслідування та оголосити особу в розшук [4].

1. Фараон О.В. Процесуальна форма письмового повідомлення про підозру у кримінальному провадженні /О.В. Фараон// Науковий вісник Харківського національного університету.- Вип. 1. –Т.8. – 2014.-С.-204- 207;

2. Фараон О.В. Вручення повідомлення про підозру /Фараон О.В.// Національний юридичний журнал: теорія та практика.- 2014 (травень).- С. 114-118;

3. Горелкіна К. Г. Зупинення і закінчення досудового розслідування / К. Г. Горелкіна, Ю. І. Азаров // Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Особлива частина), 2012. – 102 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 455 с.

Неділько А.О.,
молодший науковий співробітник
Українського науково-дослідного
інституту спеціальної техніки
та судових експертиз СБУ

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРОТИДІЯ ТЕРОРИЗМУ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ

Стаття 40 Конституції України [1] надає право громадянам звертатися до державних органів а також до посадових та службових осіб цих органів. Разом з тим, повідомлення завідомо неправдивої інформації про загрозу безпеки громадян, пошкодження або знищення об'єктів власності карається відповідно до статті 259 Кримінального кодексу України [2]. У зв'язку зі змінами, внесеними пункту 2 вищезазначеної статті, відповідно до чинного закону № 1292-ІХ від 02.03.2021 року [3], кримінальна відповідальність передбачена також за проведення атак на критично важливі об'єкти інфраструктури. Атака на комунікаційні системи критично важливих об'єктів може вплинути на функціонування самих об'єктів. Відповідно до вищезазначеного, даного роду атака розцінюється, як атака, спрямована на критично важливий об'єкт та вважається кримінальним правопорушенням.

Прикладами звернень, що підпадають під статтю 259 [2], є завідомо хибні повідомлення про мінування адміністративних будівель, аеропортів, станцій метрополітену, залізничних вокзалів, тощо. Анонімність особи (абонента) забезпечується за рахунок способу надання інформації, а саме за допомогою використання телекомунікаційних мереж. Засобом зв'язку може слугувати таксофон, стаціонарний чи мобільний пристрій. Злочинці також можуть використовувати спеціалізоване телекомунікаційне обладнання.

Отже, постають актуальні питання щодо заходів, направлених на протидію тероризму у сфері телекомунікаційних мереж; проведення